

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Jon Fosse
Titel	Droom in de Herfst (vertaling Tom Kleijn) â€“ fragment â€“
Jaar	1999
Uitvoering	Toneelgroep Oostpool / Lidwien Roothaan

Copyright (C) 1999 by Jon Fosse

jon fosse

vertaling tom klein

droom

in de

herfst

[fragment]

de volledige vertaling is uitgegeven en als boekje bestelbaar
op de site:
boekje #259

voor het gebruik van de vertaling
-ook als het slechts om een fragment gaat -

neem contact op

met de vertaler of de nieuwe toneelbibliotheek

www.tomkleijn-toneelvertaler.nl

Personen

Man

Vrouw

Moeder

Vader

Gry

Plaats

Een kerkhof, late herfst

Een uithoek op een groot kerkhof. Late herfst. Het heeft zojuist geregend. Zwarte bomen. Er hangen nog maar een paar bladeren aan de takken, wat afgevallen bladeren liggen op de grond. Een grindpad, een bank met afbladderende verf. Een man komt over het grindpad aanlopen, verlaat het, loopt naar een grafsteen, leest de inscriptie, staat er een tijdje naar te kijken, loopt dan naar een andere grafsteen, leest ook daar de inscriptie, kijkt er een tijd naar, keert terug naar het grindpad, loopt naar de bank en gaat zitten. Hij kijkt omhoog, hij kan eindelijk huilen. Hij trekt zijn jas strakker om zich heen, kijkt naar het natgeregende grind. Hij staat op, doet zijn mond open alsof hij iets wil zeggen, blijft een tijdlang stokstijf staan, perst zijn lippen op elkaar en knijpt zijn ogen dicht, zijn gezicht vertrekt van smart, dan doet hij zijn ogen weer open, staart met zijn hoofd opzij gebogen in het niets; en terwijl hij daar zo staat, komt een vrouw dichterbij, ziet hem, probeert onopgemerkt te blijven, weet niet precies of ze moet omkeren of langs hem lopen, ze aarzelt, hij neemt haar vaag waar, zij kijkt naar de grond, hij gaat weer op de bank zitten, geneert zich, is onaangenaam getroffen, kijkt dan voorzichtig in haar richting en dan herkent hij haar

man

oprecht verrast

Nee maar ben jij dat

vrouw

verlegen

Zeker

ja

Zij slaat haar ogen neer, speelt wat met de punt van haar schoen in het grind

man

staat op, kijkt naar haar

Maar dat jij hier bent

dat ik jou tegenkom

hier

nu

Dat is niet te geloven

Zij blijft staan en kijkt naar de grond

Nee zo iets

leuk

Het is toch al zo

lang geleden

vrouw

eenvoudig

Ja

Lange pauze

man

Ik wist helemaal niet

dat je in de stad was

vrouw

lacht kort

Maar voor even

man

Nee maar zoiets

vrouw

Maar even op bezoek

man

Wat een verrassing

vrouw

Ja

Korte pauze

man

Dat is vreemd

dat we elkaar hier tegenkomen

zo

ja

hier op het kerkhof

bedoel ik

We hebben immers niet

onderbreekt zichzelf, slaat de ogen neer.

Allebei staan ze naar de grond te kijken.

Pauze

vrouw

slaat de ogen op, kijkt hem kort aan

Ja zo is het nu eenmaal
man
lacht kort
Echt merkwaardig
Hij werpt een blik op de bank
Daar zit ik
zomaar wat
zie je
helemaal alleen
in de donkere herfst
vrouw
Zit en denkt na

man
Denk en denk
Ik zit hier
en ben misschien
treurig

vrouw
Zit daar en voelt wat er is

man
kortaf
Ja doe ik zeker

Lange pauze. Hij loopt naar de bank en gaat op het ene einde ervan zitten, kijkt naar haar, die daar nog steeds staat en naar de grond kijkt en voorzichtig met de neus van haar schoen in het grind speelt

Wil je ook komen zitten

even

Heb je tijd

Snel

Of misschien heb je geen tijd

Misschien ben je nog iets van plan

Misschien heb je haast

Maar in ieder geval

leuk je terug te zien

Het is zo lang geleden

dat ik je voor het laatst zag

En het is zo onverwacht

dat jij daar opeens staat

terwijl ik hier zit

Nee dat had ik van mijn leven niet kunnen denken

dat jij

daar opeens zou staan

vrouw

Ik kan wel even gaan zitten

Ze loopt erheen en gaat op het andere einde van de bank zitten. Ze kijken elkaar schuchter aan, kijken dan weer naar de grond. Pauze

man

kijkt haar verlegen aan

Nee dat is onverwacht

vrouw

Ja

Ik heb aan je gedacht

toen ik hierheen wilde komen

Maar

onderbreekt zichzelf. Korte pauze

Ja we hebben toch nooit

zo veel met elkaar

te maken gehad

en het is lang geleden

sinds de laatste keer

Pauze

En jij

loopt hier zo maar

lacht kort

op kerkhoven rond

Korte pauze

In de zomer

doen veel mensen dat

maar nu is er nauwelijks iemand

in de herfst

in het donker

in de regen

man

Nee bijna niemand nu

nu het herfst is

en regent

vrouw

kijkt hem aan, glimlacht

Zeg

aarzelt, slaat haar ogen neer

Zeg

aarzelt, kijkt hem aan

zeg

op weg hierheen

gisteren

in het vliegtuig

ja daar was een kleine jongen

in het vliegtuig die zei

toen we helemaal hoog in de lucht waren

‘We kunnen de vogels niet zien’

Is dat niet grappig

Hij knikt.

Haastig

En vandaag

heb ik met een klein meisje gesproken
die was beslist pas twee of zo
ze liet me haar pop zien
Ik zei wat een mooie pop
Ik vroeg hoe die heette
Ze zei dat de pop Amalie heette
Ik zei wat een mooie naam
Weet je wat ze toen zei
Ze zei alle mooie namen zijn droevig
*terwijl ze praat, buigt ze haar hoofd diep en kijkt hem van opzij aan, hij kijkt even
snel naar haar, ze glimlachen elkaar kort toe*

man

Dat is lief gezegd

Korte pauze

vrouw

Wat kleine kinderen niet

allemaal zeggen

Die kunnen

gewoon

zulke ware dingen zeggen

Pauze

man

Jij hebt geen kinderen

De vrouw schudt haar hoofd, kijkt naar de grond

Woon je nog altijd alleen

Zij knikt

vrouw

En jij leeft nog altijd

met je vrouw samen

en met jullie zoon

man

Ja

Pauze. Kijken elkaar aan, dan weer naar de grond

vrouw

Maar waarom zit je hier

man

Ach zo maar

vrouw

Ben je vaak hier

man

Nee niet zo vaak

Tamelijk zelden zelfs

af en toe gewoon

vrouw

Woon jij niet allang

in deze buurt

man

Niet vlakbij

maar ook niet ver weg

Pauze

Ben je gewoon zo maar hier

of wilde je hierheen komen

vrouw

Ik ben gaan wandelen

en toen hier terecht gekomen

man

Ja

Korte pauze

Zo was het bij mij

eigenlijk ook

vrouw

Je bent dus niet vaak hier

man

Zo af en toe

wel vaker

Maar niet heel vaak

vrouw

Is toch merkwaardig dat we

elkaar hier tegenkomen

Ze knikken. Pauze

man

Gaat het goed met je

vrouw

Ja dank je

man

Ik bedoel serieus

vrouw

Helemaal niet slecht

Ik heb het niet slecht

Het gaat heel goed zelfs

Met iets van gelatenheid

Nee ik weet niet

En met jou

man

Goed

De vrouw zit wat onrustig, alsof ze wil opstaan

Een beetje angstig

Moet je gaan

vrouw

Nee nog niet

man

Je bent niet iets bepaalds van plan

Zij schudt haar hoofd

vrouw

kijkt hem aan

En jij

man

met iets van verwachting

Ja

vrouw

Ach niets

man

Zeg 't gerust

vrouw

Weet je

wat ik denk

Ik denk dat ik misschien hierheen ben gekomen

naar het kerkhof

bedoel ik

om jou tegen te komen

Misschien is dat zo

*Ze kijken elkaar aan, als door elkaar aangetrokken, maar houden dan op,
glimlachen tamelijk open naar elkaar, maar zijn dan weer verlegen*

Misschien

En waarom ben

jij hier

man

Misschien om jou tegen te komen

Dat zou toch kunnen

Hij lacht even, kijkt haar aan

Wie weet

onderbreekt zichzelf

Nee ik weet 't niet

Hij kijkt haar oprecht aan

Toch waarschijnlijk daarom

Ik

hij kijkt haar aan

eigenlijk heb ik aan jou gedacht

voordat ik hier kwam

Dat is waar

Maar

slaat zijn ogen neer

dat deed ik ook

vroeger

maar toen ben je niet gekomen

vrouw

een beetje gelukkig

Is dat waar

man

aarzelt een beetje

Ja

Beiden kijken naar beneden, draaien zich een beetje van elkaar af, als zaten ze daar ieder voor zich. De man werpt een blik op de vrouw

Geloofde je dat ik hier zou zijn

Zij schudt haar hoofd

Nee

Zij schudt nog een keer haar hoofd

vrouw

Of

toch op een bepaalde manier

geloofde ik dat wel

Ik dacht dat niet

zo helder of duidelijk

maar

op een bepaalde manier

ben ik wel daarheen gegaan

lacht even

waar ik dacht dat jij zou zijn

toch wel

man

Maar je geloofde niet echt

dat ik hier zou zijn

vrouw

Nee

man

Ik ook niet
hier
Af en toe
niet zo vaak
maar af en toe
denk ik aan je
Dat is echt zo

vrouw

Ik denk aan jou
ik ook

*Pauze. Hij strekt zijn arm naar haar uit,
zij haar arm ook naar hem, snel strelen ze lichtjes elkaars vingers, trekken hun
armen dan weer terug. Ze zitten daar en kijken verlegen voor zich uit. De man
staat op, draait haar de rug toe, werpt een blik op de graven, loopt dan naar een
van de grafstenen, waarvoor hij in het begin stond, gaat ervoor staan, kijkt ernaar.*

de volledige vertaling is uitgegeven en als boekje bestelbaar
op de site:
boekje #259

voor het gebruik van de vertaling
-ook als het slechts om een fragment gaat -

neem contact op

met de vertaler of de nieuwe toneelbibliotheek

De oeropvoering van *Draum om hausten*
vond plaats bij het Nationaltheatret op
8 september 1999 in Oslo, Noorwegen

vrouw Andrine Sæther

man Øystein Røger

vader Svein Scharffenberg / Joachim Calmeyer

moeder Lise Fjeldstad

gry Tone Danielsen

Regie: Kai Johnsen

De Nederlandse première vond plaats bij Toneelgroep Oostpool op 18
januari 2003

in Huis Oostpool in Arnhem

man Remco Melle

vrouw Sophie Houweling

moeder Els Ingeborg Smits

vader Theo de Groot

gry Chiara Tissen

Regie: Lidwien Roothaan

De Noorse schrijver Jon Fosse (Haugesund, 1959) publiceerde zijn eerste roman in 1983.

Aanvankelijk schreef hij romans, poëziebundels, essays en kinderboeken. Hij was geen frequent theaterbezoeker en schreef zijn eerste toneelstukken in opdracht, onzeker of het zijn roeping wel was.

Inmiddels heeft hij, sinds zijn debuut als toneelschrijver in 1994 (*Og aldri skal vi skiljast*), meer dan dertig toneelstukken gepubliceerd, is hij vertaald in meer dan veertig talen en meer dan 900 keer gespeeld over de hele wereld.

Ook in Nederland werd hij verschillende keren opgevoerd in vertalingen van o.a. Tom Kleijn, Alexander Schreuder en Maaike van Rijn.

Fosse ontving verschillende internationale literatuur- en theaterprijzen waaronder de Nestorprijs (Wenen 2000), de Scandinavisk

Nationalteaterpris (2002), de Scandinavische Prijs van de Zweedse Academie (2007) en de International Ibsen Award (2010).

Hij schrijft hoofdzakelijk in het Nynorsk.

Toneelwerk

Deze ogen (Desse auga) – 2008

(Eg er vinden) – 2007

(Skuggar) – 2006

(Rambuku) – 2006

Slaap (Svevn) – 2005

Lila/paars (Lilla) – 2003

(Dødsvariasjonar) – 2001

(Vakkert) – 2001

Winter (Vinter) – 2000

Bezoek (Besøk) – 2000

Droom in de herfst (Draum om hausten) – 1999

De gitaarman (Gitarmannen) – 1999

Een zomernacht (Ein sommars dag) – 1999

De nacht zingt haar liederen (Natta syng sine songar) – 1997

De zoon (Sonen) – 1997

Moeder en kind (Mor og barn) – 1997

Het kind (Barnet) – 1996

Er komt nog iemand (Nokon kjem til å komme) – 1996

De naam (Namnet) – 1995 – Ibsen-Prijs (1998), Nestroy-Theaterprijs (2000)

Scheiden zullen we toch nooit – (Og aldri skal vi skiljast) – 1994

Tom Kleijn (1949) studeerde Nederlandse taal- en literatuurwetenschap en theater aan de Universiteiten van Nijmegen en Amsterdam. Na een paar jaar lesgeven begon hij in 1988 als huisvertaler van toneelgroep de TRUST waar hij hedendaagse Oostenrijkse en Duitse auteurs introduceerde, Rainald Goetz, Gustav Ernst en Werner Schwab, waarmee het gezelschap in de jaren negentig een grote naam opbouwde. Hij werkte ook voor andere Nederlandse en Vlaamse toneelgezelschappen en vertaalde o.a. Thomas Bernhard en Elfriede Jelinek voor het Nationale Toneel, Bertolt Brecht voor het ROtheater, Georg Büchner voor de KVS in Brussel en Friedrich Schiller voor Toneelgroep Amsterdam. Daarnaast vertaalde hij uit het Engels voor diverse toneelgezelschappen, waaronder *Romeinse Tragedies* van William Shakespeare voor Toneelgroep Amsterdam en *Midzomernachtdroom* voor het Nationale Toneel. Recent vertaalde hij uit het Frans de trilogie van Wajdi Mouawad *Branden, Kust, Bossen* voor het ROtheater in Rotterdam. Uit het Noors vertaalde hij een aantal werken van Henrik Ibsen o.a. *Bouwmeester Solness* en *De Wilde Eend* en introduceerde Jon Fosse in Nederland.

Vertalingen van Tom Kleijn – een overzicht

a

Michel Azama – *Kruistochten**

b

Lukas Bärfuss – *Olie*

Igor Bauersima – *norway.today*

Samuel Beckett – *Schets voor Theater I*

Thomas Bernhard – *Claus Peymann koopt een broek en gaat met mij eten; Heldenplatz*; Am Ziel; Voor de pensionering*

Bertolt Brecht – *Moeder Courage en haar kinderen*; Jeanne d'Arc van de Slachthuizen; Baal*; Het Mahagonny Songspiel; Trommelen in de Nacht*

Georg Büchner – *Dantons Dood**

Olivier Bukowski – *London–L.A.–Lübbenau*

Anthony Burgess – *A Clockwork Orange*

c

John Cage – *Silence*

Elias Canetti – *Bruiloft**

d

Gesine Danckwart – *Heet water voor iedereen*

Thea Dorn – *Marleni; Bomsong*

Tankred Dorst – *De Bocht; Fernando Krapp heeft mij een brief geschreven*

e

Gundi Ellert – *Lena's Zuster*

Lisa Engel – *Moedersnacht*

Gustav Ernst – *Duizend Rozen**; *Bloedbad**; *Lente in de Via Condotti*; *Faust**; *De Maestro sterft*; *Lysistrata*

f

Jon Fosse – *Droom in de Herfst*; *De Naam*; *De Nacht zingt zijn eigen zang**

Vivienne Franzmann – *Mogadishu*

Michael Frayn – *Kopenhagen*

g

Romain Gary, Xavier Jaillard – *Madame Rosa*

J.W. Goethe – *Torquato Tasso*

Rainald Goetz – *Oorlog**; *Veldslagen**; *Koliek**; *Cataract*

Maxim Gorki – *Nachtasiel*; *Kinderen van de Zon*

Jörg Graser – *Rabenthal*

h

Josef Hader & Alfred Dorfer – *India**

Jesper Halle – *Bosjes*

Peter Handke – *Onderbuikblues**

David Harrower – *Messen in Hennen*; *Blackbird*

Hugo von Hofmannsthal – *Elektra*

Ödön von Horvath – *Geloof Liefde Hoop*

Ulrich Hub – *De beledigden*

i

Henrik Ibsen – *Bouwmeester Solness**; *De wilde Eend*

Eugène Ionesco – *De Koning is stervende*

j

Elfriede Jelinek – *Een sportstuk; Over Dieren*

k

Dennis Kelly – *Puin*

Helmut Krausser – *Leersmoel*

Franz Xaver Kroetz – *Oblomow; De drang*

l

Anna Langhof – *Transit thuis, gedekte tafels*

David Lindsay-Abaire – *De tijd voorbij*

G.E. Lessing – *Emilia Galotti*

Dea Loher – *Land zonder Woorden*

m

Wendy MacLeod – *The House of Yes*

Marius von Mayenburg – *Brandkoorts; Het koude kind; De weerzinwekkende*

Michael Morpurgo/Nick Stafford – *War Horse*

Martin McDonagh – *The Pillow Man*

Charles L. Mee – *True love*

Arthur Miller – *Van de Brug af gezien*

Paul Mommertz – *De Wannsee Conferentie*

Wajdi Mouawad – *Branden; Kust; Bossen*

o

Eugene O'Neill – *Long Day's Journey into Night*

Albert Ostermaier – *Radio Noir; Virus; Fausto; Paravidino; Peanuts*

p

George Perec – *De Aardappelkelder*

Gebroeders Presnyakov – *Terrorisme*

Rebecca Prichard – *Wild Grrrl*

r

Mark Ravenhill – *Shopping and Fucking; Product*

Yasmina Reza – *De Onverwachte Man; Drie maal Leven*

Michaela Ronzoni – *610 Bedford Drive – I am an American*

s

Hans Joachim Schädlich / Chaim Levano – *Liefdesmest*

Friedrich Schiller – *Don Carlos**

Ronald Schimmelpfennig – *De vrouw van vroeger*

Arthur Schnitzler – *Professor Bernhardi; Het wijde Land; De eenzame Weg*

Raoul Schrott – *Gilgamesh*

Werner Schwab – *overgewicht, onbelangrijk: vormeloos*; De Presidentes*;*

Volkvernietiging of mijn lever is zinloos; Mijn Hondemonst*; Escalatie ordinair; De hemel, mijn lief, mijn stervende buit*; Antiklimax**

David Seidler – *De Toespraak**

William Shakespeare – *De Feeks; Coriolanus; Julius Caesar; Antony and Cleopatra; De Romeinse Tragedies; De Koopman van Venetië; Een Midzomernachtsdroom; As You Like It*

Wallace Shawn – *De Koorts**

Peter Sichrovsky – *Interview*

Nicky Silver – *Fat Men in Skirts*

Joshua Sobol – *Hooguit 17*

Polly Stenham – *Dat Smoel*

Richard Strauss, Christoph Martin Wieland, Peter Ustinov – *Des Esels Schatten*

Marlene Streeruwitz – *New York, New York*

t

Georg Tabori – *Weisman en Roodgezicht; Requiem voor een spion**

Carl Frode Tiller – *Helling*

Anton Tjechov – *Platonov, De Vaderlozen*

Roland Topor – *The Topor Treatment; De Winter onder de Tafel*; Het Gelijk van Da Vinci*

Peter Turrini – *Alpengloeien; Eindelijk afgelopen*

Georg Trakl – *Blauwbaard*

w

David Henry Wang – *Het Huis van schone Slaapsters*

Irvine Welsh, Harry Gibson – *Trainspotting*

Alexander Widner – *Nietzsche*

Oscar Wilde, Elfriede Jelinek – *De ideale man*

*Deze teksten zijn ooit gepubliceerd door gezelschappen i.s.m. uitgeverij

International Theatre & Film Books, Amsterdam

de volledige vertaling is uitgegeven en als boekje bestelbaar
op de site:
boekje #259

voor het gebruik van de vertaling
-ook als het slechts om een fragment gaat -

neem contact op

met de vertaler of de nieuwe toneelbibliotheek